

Pečali smo se sedaj z vero. Mislim, da sem vam jo kolikor mogoče tako narisal, kakor je v resnici. Omenil sem vam nekoliko o razmerah Kristusovih učencev, apostolov in tudi nekoliko o ljudstvu židovskem, katero je tako rekoč prvo sprejemalo od Kristusa večne nauke. Ti nauki vendar niso bili namenjeni samo na Nacaret, ali pa za Palestino, toraj za Jude, temveč kakor nam je vsim znano, za celi svet.

Za časa Kristusa je imel svetovno vladno Rim — toraj Rimljani. Ni se nam tedaj čutiti, da si je sv. Peter izbral kot prvi Kristusov naslednik za sredino svojega, to je Kristusovega duhovnega kraljestva Rim. Naj nam bode, da se bomo lažje razumeli, dovoljeno malo pogledati v Rim in tedajne njegove razmere. Mesto je bilo malone ravno toliko, kakor danes. Poslopja še morda lepša, dragocenejša. A mesto samo na sebi nas ne zanima za naš smoter toliko, kakor ljudstvo, to so stari Rimljani. Stari Rimljani so prevzeli svojo omiko, svojo vedo od Grkov, ti zopet od Egipčanov. In morda ravno za časa Kristusa so bili Rimljani na največji stopinji svoje izobrazbe in omike. Častili so raznovrstne bogove, da, imeli so jih morda več kakor 50 in med temi tudi boginje, to je, bogove ženskega spola. Saj nam je morda znano, da so se na čast eni boginji (Venus) vdajali možiki in ženske celo nečistosti. Stari Rimljani so sprejemali tudi med svoje bogove, bogove drugih narodov, katere so si podvrgli. Sploh pa se večina ni mnogo brigala za versko prepričanje, vsaj razumniki ne, dobro vedo, da so bogovje, kateri so napravljeni iz lesa, kamena srebra ali zlata, katere je torej človek napravil sam, le prav za prav nekaj smešnega. V tej svoji verski brezbriznosti, se tudi niso brigali mnogo za velikega in svetega učenjaka tam v Palestini, saj se je že v Jeruzalemu govorilo nekako prezirljivo: „Nazaret, kaj pa zamore priti iz Nazareta dobrega!“ Da, dovolili so

celo v njegovo smrt! S tem pa, da je — država Palestina je bila namreč tudi Rimljanom podvržena — dovolila dogodek na Golgati, toraj — križanje, napravila si je sama — smrtni udarec. Rim gotovo ni slutil, da je umrl na tako zaničevanem lesu, kakor je bil tedaj križ, tudi spreobrnitelj državnih razmer. Rečem „zaničevanem lesu“, ker križ je služil Rimljanom kot vislice ali gavge. In na takem križu je umrl tudi naš večni Odrešenik.

Rim je živel skoraj tri stolelja, a ni sprevidel, da so tam v judovski deželi nastali nazori, kateri so bili namenjeni spreobrniti ves svet. Ne samo božjega pomena so bili nauki Kristusovi, bili so tudi, da tako rečem, nauki za ljudstvo, bili so demokratični. Na eni strani povdarjali so nasledniki Kristusovi pravico, katero ima vsak človek do — božjega kraljestva, na drugi strani pa je bila vera v svojem principu, toraj po svojem bistvu od države ločena. „Dajte cesarju, kaj je cesarjevaga, Bogu, kar je božjega!“ Pravica človeške vesti, se je državi odtegnila in nastala je nova moč v svoji skupini — to je, duhovna moč. Tukaj je začetek, tu so prve korenine našega — klerikalizma.

Dalje prihodnjič.)

Razne stvari.

Financijski položaj mesta Ptuja. Nekateri klerikalni listi udrihajo v svojih zadnjih številkah po občem spoštovanem in velezaslužnem Ptujem županu g. Ornigu. Ne da bi prevzeli mi tako rekoč njegove slavo, a vendar nam naj bode dovoljeno, da stopimo resnici na ljubo tudi v tej stvari z resnico na dan! In to še smo tem bolj primorani storiti, ker je gosp. župan Ornig tudi zunaj na deželi, toraj pri naših kmetih, dobro znana in v občem spoštovana oseba. Saj je mnogo njegovih zaslug, kakor še se

povedati, koliko si vreden, in tvojemu lažnjivemu sinu želim ušesa naviti, da si bode lažje zapomnil, da je laž greh.

Fihpos: Ljubi oče, branite me, saj ste me vi lagati naučili!

Oče k Štajercu: Kaaaj, ti se predrzneš o meni in mojem sinu tako govoriti? Ne veš, da sem jaz gospodar štajerskih Slovencev?

Štajerc: Počasi, prijatelj, malo si se zmotil! Ti nisi slovenski gospodar, ampak slovenski slepar in jeden najhujših sleparjev na svetu. Hočeš dokazov?

Oče postane čisto zmešan. Namesto njega pa se obregne jezična Urša: Ježeš, Ježeš, moj gospod pa slepar! Božji človek, ne veš, da so najbolj pobožni mož v celi naši deželi?

Štajerc: Ha-ha, Urša, ta je pač lepa! Resnično pobožnim ljudem se ni treba valjati po ječah. Gospodarjeva pobožnost pa je samo ciganska hinavščina. Jezus je imenoval take hinavce farizeje ali pobeljene grobove. Na zunaj se sicer kaže zelo vernega, da bi lažje v istini pobožne ljudi za nos vodil, toda znotraj

Urša kriči: Ni res, ni res!

Oče: Jaz kažem v dejanju svojo vernost. Oh, moj Bog, koliko sem že storil za ubogo ljudstvo!

Štajerc: Res, veliko si že farbal poštene naš narod, veliko si že šuntal brata na brata, stan na stan, in sosed na sosed ter neizrečeno veliko škode si že napravil vsem spodnještajerskim Slovincem, ker si jih od napredka odvrčal. Plačilo za tvoje hudobije ne bode izostalo. Čakaj hinavec, tako dolgo te bodem ljudem golega kazal, da bodo ljudje spoznali, kakšen strupen gad da si!

Urša: Ne, ne, nagega pa mojega gospoda ne bode nikdar kazali. Kar grem po policaja, da vas odpodi od tod.

VII.

Urša hoče oditi, pa v tistem trenutku nekdo močno na vrata potrka.

V sobo stopi stari žandar Pravica z nasajenim bajonetom: V imenu postave! Prišel sem po tebe, Slovenski Gospodar, ali po pravem imenu „Slovenski slepar,“ da te ženem v zasluženo kajho. — Sram me je, da moram tega zarujavelega hudobneža ne

bodejo bralci „Štajerca“ spomnili samo takih, kateri so bili najbolj kmetom v korist. Saj vsaki iz dotičnih krajev gotovo vè, kaj je storil gospod Ornig za regulacijo Pesnice, kako je tudi pomagal našim ubogim, od trsne uši tako preganjanim Haložanom. Da! celo znano je vam morda, tudi kako se je potezoval gospod Ornig v deželni zboru za Spodnještajersko živinorejo. — Toraj cela stvar je bila taka: Nek nasprotujoči občinski svetovalec v Ptuj, je izdal na veliki ponedeljek tega leta, brošuro ali knjižico, tiskano dne 20. februarja 1902 pod nadslovom „Finančni položaj mesta Ptuja.“ V tej knjižici je trdil, da niso Ptujске denarne razmere popolnoma v redu. Dokazoval je, da se namreč veliko več izdaje, kakor je dohodkov, da so nova industrijska podjetja takó rekoč na slabem fundamenteu, ker več stanejo, kakor nesejo. Gospod župan Ornig si je na to vzel dopust in je vodil do sedaj, to je do 13. aprila celi občinski aparat gospod podžupan Kaiser. Zahteval pa je gosp. župan Ornig, svest si svoje popolne nedolžnosti, da se morajo vsi računi takoj pregledati in da se morajo tudi industrijska podjetja, ravno tako popravljene most po zvedencih gledè svoje spretnosti preiskati. Gospod Ornig si je izbral za svojega zastopnika in pregledovalca računov gospoda hranilničnega nadknjigovodja Kasper-ja. Ravno tako si je zbral izdatelj omenjene brošure ali knjige za svojega spregledovalca gospoda Bödeker-ja, ki je vodja pri graškem društvu za samopomoč, (Selbsthilfverein). Ta dva gospoda sta najpoprej morala priseči, da bodeata popolnoma nepristransko sodila, in potem sta pregledala vse račune. Na to se je sklical na 13. tega meseca zbor volilcev mesta Ptuja. In glej, pri tem zborovanju sta oba gospoda pregledovalca, toraj pod prisego in javno, pred veliko množico volilcev na podlagi občinskih knjig dokazala, da so vsi računi v najlepšem stanu, da je vse v najboljšem redu. Prečitala so

vem že kolikokrat gnati v luknjo. Zato se mi čudno zdi, da hočete vi Štajerc s tem ničvrednežem še govoriti. Preveč časti mu izkažete! — No, hitro klobuk na glavo in roke sem, da ovijem okoli njih moj „roženkranc“. Kaj zijaš? Železen je in debel, ker je tvoja pobožnost tako velika, da bi mi drugega raztrgal. Pa še tudi tega ti hočem prav pošteno nategniti, da si bodeš za drugokrat zapomnil lagati in šuntati!

Ko se žandar prikaže, skoči Fihpos pod posteljo, Urša začne točiti mačkinje solze, oče pa napravi tako regimentno kisel obraz kakor levi razbojnik na križu.

Urša jokaje: Prosim lepo, gospod Pravica, malo počakaj, da bodem svojemu gospodu še kaj dala jesti in piti.

Se obrne proti žalostnemu hudodelniku: Ljubi moj gospod, prinesla jim bom najlepší kos kapuna ali pa pol plečeta, potice in najboljšega vina, ki je v flašah. Ubožček, kako bodejo morali v kajhi stradati.

Pravica: Kaj, ta ničvrednež tako dobro živi,

se tudi glede mestnih podjetij spričevala strokovnjakov, katera so se vse glasila najboljše za gospoda Orniga in njegove pristaše. Dokazalo se je tudi, da je gosp. Ornig in občinski zbor s tem, da je dal popraviti most čez dravo, prihranil mestu Ptuj prav veliko, toraj znatne vsote, katere bi se vsako leto bile morale porabiti za popravila tega mosta. — Na to se je začelo razgovarjanje, ali debata, o tej stvari in glasilci so popolnoma odobrili postopanje svojega zaslužnega župana, in drugih odbornikov in so pri sklepu ali resoluciji javno izrekli, kakor bomo spodaj videli, da vsi gospodu Ornigu popolnoma in v največji meri zaupajo ravno tako, kakor dosedaj, ker se je cela stvar, kakor je bilo itak pričakovati, tako brez vsacega dvoma dokazala. Potrjujemo z veseljem, da so tudi nekateri slovenski gospodje volilci Ptujškega mesta, bili navzoči, in, da so se popolnoma s celo resolucijo strinjali, kaj je pač gotovo značilno, ker obstoji Ptujski mestni odbor iz samih Nemcev! Koj po tej izjavi se je prebral tudi dopis onega nasprotujočega obč. svetovalca, kateri je, kakor je to gospod doktor Treitl v svojem govoru tudi izrazil, pač malo čudno postopal, ker ni prišel k temu zborovanju. V tem dopisu je priznal gospod nasprotnik, da je bil slabo informiran, to je, da je v svoji broširi marsikaj pisal, kar se ne strinja popolnoma z istino. — Nato pa se je izrekla onemu gospodu svetovalcu od vseh volilcev, njegovi pristaši, samo tri je imel, so bili zapustili med tem zborovanjem, — nezaupnica! Takò se je toraj zaslužnemu možu dalo sevè še premalo zadoščenje, možu, kateri je vnet ne le za blagor svojih Ptujčanov, temveč tudi za blagor ubogega trpina našega kmeta. Da pa bodeate vedeli, kake so bile resolucije, sledijo tukaj v pristavi! — Gospod inspektor Schmutz predava sledečo resolucijo: „Ker vidimo, sta oba zvedenca, posebej jasno pa gospod J. Kasper, tudi potrdila, da so vse trditve gospoda nasprotnega občinskega svetnika

pošteno in delavno ljudstvo pa mora stradati! Nič ne bode več jedel! Za njega sta še suh kruh in ričet predobra.

Slovenski slepar poda žandarju roke in reče: Urši: Le zvesta mi ostani, saj veš, da sem nedolžen!

Pravica: Nedolžen si? Bodem pa ketno še malo nategnil, da bode plačilo za tvojo nedolžnost še večje?

Štajerc: Moj Bog, kako si pravičen. Kolikokrat Te je ta grdoba za norca imela, kolikokrat izrabljala Tvoje ime za svoje umazane namene, koliko hudega je že storila, in zdaj jo je vendar zopet doletela Tvoja jeza!

Štajerc odide, žandar pa odpelje Slovenskega sleparja.

VIII.

Ker je tržni dan, zato je na glavnem trgu, na mostu in na potu proti Sv. Magdaleni vse polno ljudij. Vsi začudeno gledajo, ko zapazijo, koga žandar.

Iz množice se pogosto slišijo klici: Glejte, glejte, največjega hinavca tirajo v zapor! Sramota za ves slovenski narod!

v njegovi broširi ali knjižnici, take, da se ne strinjajo z resnico, toraj mislim, da smem v imenu vseh volilcev predlagati, da se gospodu županu Jožefu Ornigu za njegovo dosedajno odlično delovanje izreče najtoplejša zahvala in popolna zaupnica.“ Ta resolucija se je z velikim navdušenjem sprejela. — Nezaupnica proti onemu gospodu svetniku pa se je glasila: Zbrani volilci vseh treh volilnih razredov izrečejo nasprnemu gospodu svetniku, ker je brez vzroka v svoji broširi zasramoval gosp. župana Orniga svojo popolno nezaupnico!“ Tudi ta resolucija se je enoglasno sprejela in to — govori dovolj.

Iz Makolj. V predzadnjem „Fihposu“ piše nek duševni siromak od tukaj o Štajerčevem papirju o njegovem tisku itd. z eno besedo, takšne neumnosti, da smo prvič mislili, to je pisal kak učenec iz pervega razreda ali vendar je ta g. dopisnik precej dolgo študiral. Piše tudi da pri nas „Štajerc“ marsikomur slučajno v roke pride ker ga naši trgovci kar kupoma za ljudmi mečejo. Ljudstvo se je seveda tej debeli laži smejalo, ker tega še nihče videl ni in tudi ni potreba, ker ima pri nas „Štajerc“ tako nad 80 pravih naročnikov, ki si naročnino sami plačujejo. Sram Vas tedaj naj bo Vi lažnjivi Fihposov dopisnik in pazite da ne pride za Vas skoraj dan plačila, ker naši trgovci so pošteni in miroljubni kristjani in se ne bodo dolgo od Vas po Vašem umazanem časniku kot neverniki in odpadniki katoliške cerkve blatiť pustili, ker sicer bi bili primorani se z Vami pri c. kr. sodnji seznaniti.

Pretep v farovžu. Iz marnberške okolice se nam poroča: Pri nas živi gospod župnik Štole, kateremu je glavno opravilo politika. Ta gospod povabil je pred nekaj tedni k sebi kočarja Habermana, kakor pravijo, na glažek vinca. Haberman se je tega povabila prav razveselil. V teku pogovora vprašal je župnik kočarja kakšne časnike da bere. Haberman mu

je odgovoril čisto prostodušno, da bere „Štajerca“. Hipoma na to pa pograbi župnik kočarja za prsi z besedami: „Ti Antikrist, marš ven!“ in ga rinil skozi vrata, zunaj pa mu nepričakovano prisolil dve zaušnici. Ko je Franc Haberman bil tako lepo postavljen na zrak, si je hitro oddahnil, potem pa naskočil sam. Kaj se je tu sedaj zgodilo — ni nikdo videl, ker bilo je že jako temno. Slišali so se samo klici na pomoč in pa besede: „črna kanalija!“ Drugi dan imel je župnik na glavi pest debele bule. Podal se je v Marnberg po zdravniško spričevalo. Pa tudi Haberman je hitel v Marnberg k sodišču ter tam povpraševal, če ga župnik toži. Ker ga župnik ni tožil, potakem tudi Haberman ni tožil župnika. Ali glej, zadnji dan, ko se je še zamogla tožba vložiti, vložil je župnik proti Habermanu tožbo. Ko je to zvedel, bilo je že prepozno za tožbo vložiti proti župniku. Pri obravnavi v Marnbergu bil je Haberman vsled župnikove zvitosti obsojen in sicer samo zaradi izraza „črna kanalija“ na tri dni zapor. Zaradi nasilstva bil je Haberman oproščen. Haberman je rekuriral v Maribor, kjer se pa obravnava še ni vršila. Haberman je ubogi kočar, vdovec s šestimi malimi otroci.

Iz Vranskega. Tudi mi vranski fantje in dekleta se moramo še bolj poprijeti vrlega „Štajerca“ in malo obrazložiti kako se nam godi, ki smo naprednega mišljenja in nečemo biti nazadnjaški, kakor bi to radi neki naši fihposovci. Ker nas ti ljudje ne morejo spraviti na njih polzki led, pa nas prav nesramno pikajo in nas imajo celo za zaspance; to pa le zato, ker mi uočemo trobiti v njih prhljivi rog. Mi smo navdušeni za dobro stvar, zato pa tudi čvrsto potegnimo s „Štajercem“, „Naš Dom“ pa naj ostane res le — doma.

Samomor. V Bohovi blizu Maribora obesil se je dne 6. aprila hlapec Janez Potisk na štali svojega

Tuintam pa še vpraša kdo Pravico: Tudi tega imenitnega gospoda bode te zaprli? On se ja zmiraj cedi same pravičnosti in pobožnosti.

Stari Pravica pa odvrne vsakemu: Pravični in pobožni ljudje se v našem cesarstvu ne zapirajo. To pa je jeden najbolj zrelih ptičkov, katere sem jaz že sploh kedaj v roke dobil.

Splošni klici: Žalostno! Sramota!

Nekaj listov iz zgodovine kmetskega stanu.

(Spisal M. Kmetskakri.)

Dalje.

IV.

Sliši se govoriti, da nekaj ni bilo treba mnogo davka plačevati. Toda temu ni tako, temveč tudi v starih časih so morali vsi kmeti, posebno sužni, plačevati razne davke, ki so bili tuintam zelo visoki višji nego dandanes. Sme se celo trditi, da so včasih davki podložnike še hujše tlačili kakor robota.

Najnavadnejši davek naših prednikov je bila desetina, t. j. vsak kmet je moral dati deseti del vseh pridelkov svojemu gospodu. Dajal je toraj: žito, živino, maslo, kože, svinje, kokoši, piščance, jajca, sadje, strd, vosek, predivo, seno, slamo, deske, drva, denar i. t. d. A desetino so imeli v davnih časih le slušni kmeti, kar so pridelali sužni podložniki, pa je bilo sploh vse lastnina gospodova, ki je smel zahtevati in vzeti, kolikor in kar se mu je zljubilo. Pripetilo se je neredkokrat, da so jemali gospodje po jedno četrtnino, da celo po jedno polovico vseh pridelkov.

Navesti hočem tukaj par izgledov desetine. Leta 1426 je moralo dati 127 ljubljanskemu škofu podložnih kmetov iz gornjegrajskega okraja 56 srebrnih mark, t. j. po našem denarju 2352 kron, 89 ovc, 156 piščancev, 1440 jajec, 10.800 hlebčkov sira, 6 dež (kibelj) masla, par sto mernikov (mecnov) raznega žita, nekaj pračev lodna in drugih malenkosti. — V Jarenini je bilo 22 podložnikov, ki so dajali vsak samo po 22 veder vina in 2 kokoši kot desetino. Nek „Heinrich vom Zelzthale“ (na gornjem Štajerskem) je lahko redil na svojem posestvu 9 krav; on je moral

gospodarja, kjer ga je gospodar našel še le čez dva dni. Da se mu je samomor resnično posrečil, vzel je seboj dve štrangi. Samomorilec zapustil je baje hranilnične bukvice z 800 kronami.

Stekli psi. V občini Slemen pri Mariboru ustrelili so te dni neznanega rumenega psa, kateri je že predstojnikovega viničarja in enega Italijana ugriznil. — V okolici Maribor umrla je te dni neka deklica, ker jo je ugriznil stekel pes.

Župnik in zgubljen ura. Dne 14. aprila vršila se je pri ptujskem kazenskem sodišču zanimiva obravnava. Gospod Marinič župnik iz Majšperga tožil je posestnika in kamnoseka Janeza Ulčarja in kamnoseka Jožeta Kopše ki sta dan po volitvi dne 18. marca našla na cesti zlato uro, cenjeno na 80 godinarjev, in tri krone pa en groš denarja. Sodnik praša zatoženega Ulčarja, kaj se je zgodilo z najdenim denarjem. Ulčar odgovori: „Dnar nima druge smrti, kakor da se ga zapije!“ Zapili so toraj denar uro pa, ko sta zvedela, da sliši gospodu župniku, dala nazaj. Kmet Kopše pa pravi, da se mu je čudno zdelo, kaj bi neki le tako lepega „žutega“ na cesti ležalo; ko je pa pobral, bila je lepa ura in župnik je rekel da je koštala 130 gld. Župnik je baje rekel, da je zgubil okoli 30 kron denarja, katerega je nabral na dan volitve za Mohorjeve knjige. Zatoženca se zagovarjata, da sta našla samo tri krone in ker znaša najdenina od najdene ure 10 procentov, bi jima tedaj pristojalo 8 goldinarjev in sta vsled tega bila od tožbe oba popolnoma oproščena. Toraj jako krščansko, namesto biti obdarovana, ju je hotel župnik spraviti v luknjo. Ulčar pa je po obravnavi tudi rekel: „Prmojduh, nič več vere ne morem 'met!“ Ta g. Marinič je izvrsten agitator, in drugi dan po volitvi, se govori, da je iskal zgubljeno blago neke po travnikih. (?) — Drugokrat pa, če se nam bo poljubilo, bomo pa še povedali o neki doti 1.200 gld. in še tudi neko

vsako leto dati 2 vola in 312 hlebčkov sira. Najemnik velike kmetije Griesshof v Paltenski dolini je imel nasledno desetino: 1 marko srebra (zdaj 42 kron), 45 mernikov (mecnov) rži, 45 mernikov ovs, 2 mernika prosa, 3 mernike fižola, pol mernika maka, 6 kokoši, 3 gosi, 100 jajec, 6 svinj, 24 ovčjih kož, 6 volov, 700 hlebov sira, 1 koštruna in 1 kozla.

Razun davka v pridelkih, je bilo treba plačevati tudi več davkov v denarju. Vsi odrasli ljudje, obojega spola, so dajali telesni davek, ki je bil različne visokosti, včasih po krajcarju, včasih pa zopet po goldinarju in še više. Kdor se je hotel ženiti, moral si je dovoljenje takorekoč kupiti. Tudi ženitovanjski davek ni bil povsod enak, njegova visokost je bila največ odvisna od dobre ali slabe volje gospodove.

Ce je umrl sužni kmet, zapadlo je celo njegovo premoženje gospodu. Pa že v starih časih je bila navada, da je gospod vzel samo del zapuščine, večinoma jedno tretjino, tuintam tudi samo jedno desetino, ostalo pa je prepustil otrokom. Po nekaterih krajih je bil gospodar zadovoljen, če so mu dali dediči najboljšo glavo živine iz hleva — mrtvaškega vola. Ako

dogodbo bomo popisali, kako je po noči zaradi iskanja prepovedanega sadu se mazala in sicer s pestjo, neka krokarjevi barvi podobna suknja. —

Iz Središča. Dne 22. marca t. l. smo pokopali barvarskega mojstra in veleposestnika gospoda Karla Venigerholza. Gospod Venigerholz je pred kakimi 42 leti prišel iz daljnega Hanoveranskega, se vedno prav pridno obnašal ter si v tem času pridobil precej premoženja. Kot barvarski kalfa je tudi potoval po Italijanskem. Bilo je to v kritičnih časih, ko je papež Pius IX. blagoslovil vojnike, ki so se poganjali zoper Avstrijo. Tudi naš Venigerholz je pristopil v papeževo armado. Pri nekaki šarmiciji je bil ranjen. Krogla ga je zadela v bedro. Prišel je v bolnišnico, kjer so mu mogli kroglo izrezati. Ubogi je tedaj kri prelival za papeža in njegovo deželo. Dolga leta je bil ud občinskega zbora in šolskega sveta. Če se je kedaj v dobrodelnih namenih nabiralo, je rad v žep segnil. Akoravno protestant, je rad daroval za farno cerkev. Gospod župnik pa vendar niso dopustili, da bi rajnki bil pokopan v obiteljskem grobišču. Na zadnjem koncu pokopališča so mu pri plotu nekaj prostora odločili. Čeravno so središki duhovniki morebiti v tem slučaju prav katoliško ravnali, ali lepo in kristjansko to vendar ni bilo. — Bodi mu Bog milostljiv!

Iz Bizeljskega se nam poroča: Čvrste fante imamo pri nas. Dne 5. aprila potrjenih je bilo v Brežicah iz naše občine v vojake v prvem razredu 18, v vseh razredih pa skupaj 36 naših fantov. Radovedni smo, če se bodo one „Fihposove lažidevice“ kaj jokale za fantami, kadar bodejo „einrukali“.

Štriholče na Koroškem. (Požar.) 6. aprila ob 10. uri zvečer začel je goret Kadilnikov škedenj v Štriholičah. Razen škednja pogorela je hiša, neka koča in neka kamra. Lastniki koče prišli so ob vse premoženje, tudi ena koza s tremi mladiči ostala je

je umrla žena podložnikova, morali so dati navadno gospodu njeno najlepše oblačilo. Da je gospod prepustil kacemu podložniku kakšno hišo ali posestvo, moral je plačevati vsako leto poseben davek. V krajih, kjer so se kmeti kedaj spuntali in gospodom kaj škode napravili, morali so uporni podložniki in njihov potomci potem plačevati nek davek, kazen imenovan. Kadar so se vršile v gradu, v samostanu ali v farovžu velike slovesnosti in rodbinske svečanosti, treba je bilo kmetom prinesiti lepa darila, katera so zvali „počesčenje.“

Navedene davke, katere je dobival gospod, so kmeti, kadar je bila slaba letina, zelo težko zmagovali. Še bolj so občutili davčno breme, ko so zaradi mnogih vojsk in pogostih turških napadov bili tudi vladarji primorani, uvajati nove davke ali pa poviševati stare. Tedaj se je celó gospodi začel kmet smiliti in nikoli ni rada privolila novih bremen, izgovarjaje se na preveliko ubožnost podložnikov. Leta 1559 so se gospodje branili cesarskega davka, češ, da si mora mnogo siromašnih kmetov izposojevati denar za davke na visoke obresti. Leta 1591. so tožili štajerski gospodje cesarju, da so njihovi kmeti izdelani do kosti

v ognju, ker se je ogenj tako hitro razširil. Prihitela je takoj na pomoč domača požarna bramba, a ni se ji posrečilo, nesrečo takoj omejiti, ker so bila poslopja skoraj čisto skupaj. Še le ko je prišla na pomoč sosedna požarna bramba, se je posrečilo, čeravno z velikim trudom, ogenj omejiti, tako da so se poslopja s slamo in šinkelnom krita in 1—3 metre oddaljena od ognja obvarovala nesreče. Štriholče ima okoli 40 poslopij in bi bila najbrž vse žrtva požara, ako ne bi prihiteli nam pomagat požarniki iz bližnje okolice. Bog jim toraj stotero povrni.

Telegram iz Leskovca. „Ljubi „Štajerc“! Naš gospod Stoklas je zdrav! Zlato uro in verižico ali ketenco še zmiraj ima! Krme ali fojtra nam manjka tudi po celem Leskovcu! Včasih se tudi malo spraskamo, pa ne vsi. Pa ker sem povabljen k farovžki Micki na fureš, nimam časa, toraj prihodnjič več!

Kdo je usiljivec? Iz mnogo krajev se nam poroča, kako nesramno se „Štajerčevim“ naročnikom vsiljuje tisti „Fihpos“. Njegovi agitatorji da so prave podrepne muhe. Če ga vržeš pri vratih ven, pa ti že pri oknu svojo neumno butico notri pokaže. Zgodilo se je že dostikrat, da so take usiljence mogle kmetice z svojimi burkljami iz kuhinj poditi. Kaj radi stikajo taki usiljivci za slovenskimi dekleti; fantov ne marajo toliko, pa oni že vedo zakaj. Če pa „Fihposu“ že slabo gre in je potreba cvenka, pa je pomoč hitro tukaj. Nič drugega ni potreba kakor oznaniti kak offer, pa je stvar za nekaj časa zopet rešena.

Pri Sveti Marjeti niže Ptuja še vedno ni božjega miru. Znani Zorko še vedno rogovili in ščuva. Hudo ga pečejo svete besede „Varuj te Bog“, kateri napis nosijo šolarice na svojih glavniki v nemškem jeziku na svojih nedolžnih glavicah in ta človek jim to z glav iztrga. Ali bo res potreba tega gospoda spraviti pred kazenskega sodnika? Ali res višja cerkvena

in mozga, da si ne morejo več privoščiti grizljaja kruha in da že po 2, 3 in še več let niso mogli plačati naloženih davkov. Enakih pritožb bi vam lahko kar na ducate navedel.

Najhujše zlo pri „cesarskih“ davkih je bilo, da so jih morali tudi gospodi plačevati. To je bilo tudi pravično, si misliš, ljubi bralec. Seveda, pravično je bilo, toda nekatera gospoda ni sama plačevala, marveč je njej naloženo davčno svoto izprešala iz svojih podložnikov. Velikokrat se je zgodilo, da so gospodi in njihovi uradniki od kmetov več zahtevali, kakor je bilo od vlade določeno, in si na ta način polnili globoke žepe. Zavoljo teh goljufij so dali pozneje vse davke po trikrat oznaniti v cerkvi in določili, da nikomur treba več plačati, kakor je bilo oznanjeno. Kdor zahteva več, tega naj zatožijo deželnemu glavarju. Pa kdo si je upal tožiti svojega vsemogočnega gospoda, ker cesar je bil „tačas“ jako daleč.

Ako primerjamo davke, katere so kmeti pred nekaj stoletij plačevali, moramo reči, da so današnji davki veliko, veliko manjši. Tudi je treba pomisliti, da sedaj ne plačujemo zastonj, ker imamo lep mir in red, o kakoršnjem naši predniki še sanjali niso; imamo

oblast nima nobene moči, da bi tako nekrščansko počenjanje preprečila? Kaj pa si naj verno ljudstvo misli o takem Kristusovem namestniku, ki spravlja s takimi izgledi našo sveto vero v nevarnost! Prašamo tedaj našo višjo cerkveno oblast očitno: Kdo bo za to odgovoren!!!

Iz okolice Djekše na Koroškem. Hrabri „Štajerc“! Ker si nam tako lepe nauke pisal pred in po Veliki noči o vstajenju Kristusovem in ker si se tudi med nami že precej razširil, ti tudi mi pošljemo par vrstic iz našega revnega kraja, da bi jih natisnil, ker tudi mi ti hočemo povedati, kako smo pri nas obhajali veselo Alelujo. — Vesela je res bila Velika noč, ali burja brila nas je tako močno, da bi skoraj ne mogli priti k službi božji. Kar piše celovski murček („Mir“) o nevihti, ki je bila 16. in 17. januarija, da je trajala ta nevihta tri dni in da smo bili v kletih zaprti, ni res. Morebiti je smuknil oni dopisnik res v svojo klet in sicer en dan poprej, potem mu pa že moremo verjeti, da se ga je pošteno nasrkal, potem pa ostal v kleti tri dni in tri noči, kakor Jonas v ribjem trebuhu, pa brez zamere. Nevihta pa je bila res strašna, ki je trajala od četrte ure popoldan pa do šeste zjutraj, kakoršne med nami še noben človek ne pomni. Potrgala je precej streh iz naših hiš. Po gozdih je sama podrtija, sadno drevje porovano. Kar smo popravili, nam je pa zopet na Veliko noč razneslo. Posebno se imamo zahvaliti našemu poslancu, ker nam je pripomogel, da smo dobili v naše gozde brezplačnih delavcev, ker sami mi bi ne utegnili vsega tega opraviti. Kar nam je ostalo čez ono lansko dežovje pobrala nam je letošnja burja. Kaj bo z nami ubogimi kmeti, ker nesreča tu, nesreča tam, stroški pa vedno naraščajo. Sedaj nas čakajo veliki stroški. Pravi se namreč, da bomo zidali novo cesto na trg Djekše. Mi oddaljeni hoditi

vse polno lepih cest, precej železnic, pošte, dovolj duhovnikov, učenih zdravnikov, veliko raznih šol in kar je največ vredno: vsi poštene ljudje imajo pred postavo enake pravice.

Pa sedanjih lepših in boljših časov nam niso preskrbeli klerikalci, te so nam priborili liberalni vladarji ter naprednjaki, ki so večinoma v mestih vzrastli. Na tisoče naprednjakov, ki so hoteli pomagati zatiranemu ljudstvu, so klerikalci zažgali na grmadah na tisoče jih je poginilo v zaduhlih ječah, in celi potoki krvi so se prelili, predno so se začele delati vse postave po glavnem naprednjaškem nauku, da so vsi ljudje otroci Božji, vsed česar morajo imeti vsi ljudje enake dolžnosti in enake pravice. Vsi klerikalci, duhovni in posvetni, so bili zmiraj in so še zdaj proti temu, da bi imeli kmeti in delavci tiste pravice, kakor jih imajo duhovniki in plemenitaši, ki so večidel goreči klerikalci. Bivši klerikalni minister grof Falkenhayn se je pred par leti celo tako izpozabil, da je rekel: kmet naj nosi vsa bremena (vse davke), če hoče imeti tudi vse pravice. — Delajo tako pravi prijatelji? (Dalje prihodnjič.)

bomo mogli pa le še po slabih potih. Res se je na stari cesti zgodilo več nesreč in biti bo mogla ta cesta nova, a da ravno sedaj, to ni prav. Kako bomo plačevali cesto, ko pa skoraj krajcarja nismo pridelali, ko še toliko nismo skupaj spravili, da bi pri stari cesti napravili rante. Ko bi te bile, izostale bi bile tudi nesreče. Več ubožnih kmetov.

Dopis iz Ptujске Gore.

1.

Pripravlja se Sattler spet na volitve, Zato pa je novo spoved vpeljal. Naš Franček z Doklec je zmolil molitve, Je rekel: „Grešil sem, a zdaj mi je žal!

2.

„No alsten! peklenščeka ni se ti bati“. Se Sattler zadere, „pa nisi še čist, — Da Repeta volil si, moraš žalovati, Ker Repa je — Antikrist, Antikrist!

3.

Je Antikrist, Franček le to mi potrdi, Potem boš zveličanje večno dobil, Ničvrednež in judež, nevernik je grdi, Takó sem že Janezu gorskemu vpil.

4.

Saj res je, da Janez nato je pobegnili Zato pa je Antikrist s „Štajercem“ vred, Kdor z menoj in „Fihposom“ ne bo potegnili, Na večne bo čase gotovo proklet!

5.

Takó je naš Sattler glasno spovedal, In zdiral iz svojih se močnih je pluč, Sodnik pa je ptujski to spoved pozvedal, Je Sattlera vtaknil — deset dni pod ključ.

6.

Oh! da bi le kuharica tudi sedela, Bi skuhala v jutro sladko kofè, Pa kak se bo v kajhi — glorijska pela, Joj! tega še niti — Repa ne vè!

7.

Brez parklov se kuhal bo „ričet“ ječmeni, Ta kazni pač Sattlerja grozno skeli, Oh! Oče nebeški, še „trunk“ bo vodeni, Odpustite Repa, — to preveč boli!

8.

Ko Sattler nas vse bo na Gori spovedal, Sem slišal, da pojde v Leskovec pit, Tam bode mu Stoklas na uho povedal Kak bil po volitvah je zadnjikrat — bit!

9.

Pred leskovsko šolo se bota objela, Sem slišal, da nova se zidala bo! (?) A vendar ne trdim, da bota prevzela, Po leskovškem placu, koprivo — košnjo!

10.

Kolar pa napravil bo hitro s papira, Veliki, prostrani in novi balon Le dajte za vožnjo še suhega sira „Adijo gospodje, adijo — najlepši poklon!“

11.

Ti Sattler, mi kmetje bili smo srečni, Dokler še Tebe med nami ni b'lo! Če Ti nam odideš, naj sprejme Te Večni, Osrečil boš celo nam — Ptujsko Goro!

12.

Če vendar pa dolgo še bodeš na Gori, Še mnogo več pride od Tebe na dan! Znabiti še Repa bo v novem odbori, Kak v Leskovcu Stoklas boš — častni občan.

Libuče na Koroškem. (Nepotrebno zasramovanje naših požarnikov). Celovski „Mir“, zasramovalec slovenskega ljudstva, se je v dveh svojih umazanih številkah spravil na nas pošteno misleče in za občni blagor vnete požarnike in resnico prav po farizejsko zavijal. Le tako naprej ničvredni „Mir“, boš kmalu doživel, da te nikdo več pogledal ne bo. Tvoj dopisnik, tisti „Libuški fant“, ki je toliko let hlačice po šolah trgal, naj bi bil raje pred svojim pragom pometal, kakor pa nas mirne občane med seboj šuntal. — Mi smo stvarno povdarjali, zakaj da smo vpeljali pri naši požarni brambi nemško komando. Prvi vzrok, da smo sklenili tako komando je bil, da smo nvaževali tiste osebe, ki so bile že od poprej (od vojakov) navajene nemški komandi in bi se jim ne bilo treba še na novo učiti. Drugi vzrok pa je še večjega pomena, ker smo spoznali nevarnost, ki bi se v slučaju kakega požara lahko pripetila, namreč, ko bi mi drugim požarnikom, ali pa drugi požarniki nam pri kakšni nesreči na pomoč prihiteli, pa bi se ne razumeli, kajti to tudi „Mirov“ dopisun more vedeti, da se v naši okolici nahajajo požarne brambe le z nemško komando. Če bi n. pr. onemu „Mirovem“ dopisunu v njegovi glavi začela slama goriti, katere ima prav veliko, uvidel bi, kako dobro bi mu v takem slučaju dobrodošla tudi voda iz brizgalnice z nemško komando. Pa vode on sicer ne potrebuje, za njega bi bila še gnojnica predobra in te bi mu dali v prav obilni meri. Ta „lažifant“ pravi dalje, da se bodo zaradi te komande cele Libuče ponemčile. Tukaj pa se že zopet vidi, da je kaj takega govorila le njegova plesnova ajdovica iz njegove glave, kajti mi ostajamo vzlic temu tudi nadalje pošteni in zavedni napredni Slovenci kakor smo bili in našega jezika se ne sramujemo kakor nam on to blebeta. — Dalje, mi nismo dopisnikovega pomilovanja prav nič vredni, ker mi smo ustanovili požarno brambo le za blagor občine, da bi naša poslopja varovali težkih nesreč, ne pa v nacionalne namene, kar bi oni dopisatelj menda rad, da bi se po takem zamogel prepirati in Slovenca nad Nemca, kmeta nad kmeta ščuval. — Zakaj pa ta „lažifant“ ni prišel k ustanovnemu shodu in nas za slovensko komando nagibal? Iz svo-

jega brloga pač vsakdo lahko svojo smradljivo gnojnico spušča, kakor je tega oni dopisnik navajen. Končno bodi še omenjeno, da nas prav nič ne boli, ko se je „Mir“ z nas norčeval, ko smo mu poslali tisti popravek, pa ga on zaradi naše pisave ni hotel sprejeti, ker mi nismo tako dolgo trgali svojih hlač po šolskih klopeh, kakor je to delal oni dopisnik in gospodje okoli „Mira“. Zato, povemo vam še enkrat, mi se zaradi tega ne čutimo prav nič ponižane, ponižani naj bodejo oni in tudi so, kateri visoko letajo, pa nizko padeje, to pa veljaj v prvi vrsti onemu, katerega se te vrste tičejo. Poslej pa upamo, da bomo imeli mir (pa ne onega celovškega), ako ga pa le še ne bo, pa bomo drugokrat prišli z bakljami in še vse boljše posvetili. — Liburški požarni brambovci. (Opomba uredništva: Zaradi prostora zakasnelo.)

Zunanje novice.

Zakaj se ni jokalo? Gospod župnik ki so blizu Laškega, so zadnjič „naštudirali“ prav lepo pridigo. Pridigovali so dolgo in tako lepo, da se je vse po cerkvi jokalo. Samo tam v zadnji klopi je sedel možak, kateri je zadovoljno gledal pred sebe, in se tu in tam prav sladko nasmejal. Ko je bila pridiga gotova, si zbrise mož, kateri je sedel poleg njega v isti klopi svoje oči, ter ga vpraša: „Zakaj pa se vi ne jočete?“ Možak se zopet malo nasmeje in reče: „Zakaj bi se jokalo, saj nisem iz te fare!“ —

Cesarja prosil za hlače. V urad cesarskega dvornega hišnika je došla te dni pismena prošnja nekega vpokojenega uradniškega sluga iz Črnavic, v kateri prosi cesarja za nove hlače. V dekretu, (odlog) katerega so mu izročili, ko je šel v pokoj, je potrjeno, da bo dobival vsako leto novo kapo in nove hlače. Kapo so mu sicer dali, a o hlačah so dejali, da so prišle pomotoma v dekret. Zato se je dotičnik pritožil cesarju za hlače. Cesar se je baje nasmehnul in mu je dal v istini nameriti nove hlače (ne po njih!) —

40. poskus samomora. Na Dunaju živeča vdova Franja Holzbauer se hoče že nekaj let sem vsako leto parkrat usmrtiti. Doslej se je še vedno bolj lahko ranila. Te dni je spila zopet nekaj strupa. Prepeljali so jo v bolnišnico. To je njen 40. poskus samomora. Vzrok vedno ponavljajočih se samomorov je morebiti najbrž siromaštvo.

Zakaj ni nočni čuvaj žvižgal. V nekem malem mestecu na Poznanjskem imajo starega nočnega čuvaja, ki se mora skazati, da res čuva nad mestom, s tem, da vsako uro zažvižga neko znano melodijo. Zadnji čas pa ni bilo cele noči slišati njegovega žvižganja. Župan pokliče čuvaja na odgovor. Le-ta skesano prizna, da mu je izpadel zadnji zob iz čeljusti, vsled česar pri vsem napenjanju ne spravi žvigo iz ust. Mestni očetje so bili v začetku v hudi zadregi, dokler jim ne svetuje neki odbornik, naj dajo starcu na občinske stroške napraviti v Breslavi novo, umetno zobovje. To se zgodi in prihodnjo noč niti župan spat ne gre, da bi slišal zopet običajno žvižganje.

Toda celo noč ni bilo niti glasu. Drugo jutro pozove župan zopet čuvaja k sebi, ter vpije nad njim: „Sedaj imaš vendar zobovje. Zakaj ne žvižgaš?“ Čuvaj pritrdi pohlevno: „Da imam ga pač, toda zdravnik mi je naročil, naj ga devam ponoči v vodo...“

Dekleti sta rešili dva človeka. Hčeri strežarja na svetilniku v Kvelekinu sta rešili iz morja dva ribiška fanta, ki sta šla za kratek čas s čolnom na viharo morje. Čoln se je prevrnil in fanta bi se bila ponesrečila, da ju nista z lastno nevarnostjo rešili pogumni deklici.

Sežgal se je. Iz Celovca poročajo: agent Ivan Gradiška, ki je bil zaprt radi tatvine, je zažgal v ječi svojo obleko, katero je imel na sebi. Prizadel si je hude rane, da je umrl tekom šestih ur.

Avstralski časniki v Južni Afriki — morilci. Londonski časnik „Morning Leander“ poroča, da je bilo več avstralskih časnikov obsojenih v ječo, ali v izgnanstvo, ker so ropali in morili Bure in Burke. Največja zločinca pa sta poročnik Hancock in pa še neki stotnik Morant, ki sta postrelila v zabavo več zamorcev ter celo nekaj mož lastnega polka, takozvane Bushveldt Carbineers. Hancock je izvedel, da je deset Burov na poti v Pietersburg z namenom, udati se Angležem, ter da imajo seboj 20. funt štrlingov. Dal jih je zgrabiti ter postreliti, dasi so bili brez orožja. Sergeanta Morrison in Grey sta bila določena, da obsodbo izvršita. Ker sta se branila, je moralo postreliti Bure moštvo iz druge stotnije. Oficirja sta se nato polastila 20.000 f. št., ki so jih imeli Buri v svoji prtljagi. Ker pa sta čula, da ve za njun zločin v bližini živeči nemški misijonar Hesse, je šel Hancock k njemu ter ga ustrelil. Hotel je ustreliti tudi misijonarjevega slugo, a sluga mu je, dasi ranjen, ušel. Nemški konsul v Pretoriji je za vse to izvedel in naznanil Kitchenerju, ki je takoj odredil preiskavo. Hancock in stotnik Morant sta hotela postreliti še oba sergeanta, Morrisona in Greya, ki pa sta pobegnila v Pieterburg. Hancock pa je dal ustreliti vojaka, ki je sergeanta svaril. Preiskava pa je vendarle dognala vso resnico, in častnika sta bila obsojena na smrt, ter ustreljena. Baje 50% avstralskih vojakov je sama zločinska sodrga iz rudokopov. Zločini so se zgodili že v juliju 1, 1901 v takozvanem Buschlandu, 200 km severno od Pietersburga. Poročnik Hancock je bil prej — kovač! Iz Bruslja poročajo, da je dejal poslanik dr. Leyds, da so ti zločini le mala slika cele vojne, ker se taki zločini zgodé večkrat. Male zločince Angleži streljajo, velike pa proslavljajo. Le vsled zahteve nemškega generalnega konsula je moral Kitchener častnika morilca obsoditi. Dolgo se je branil ter ju celo zagovarjal, češ da so tudi Buri večkrat zločinci.

Strd (med) v spomeniku. Par sto kil je strdi v bronastem spomeniku generala Roberta Lea v Richmondu v Sev. Ameriki. General in konj sta votla in čebele letajo notri skozi odprte konjske nosnice in skozi nekoliko odprta generalova usta. V notrajnost spomenika se ne pride, ako nočejo poš-